

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Nazwa krajobrazu: Gołysz

Kod krajobrazu: 24-512.22-051

Położenie administracyjne: Gmina Chybie, Powiat cieszyński;
Gmina Strumień, Powiat cieszyński;
Gmina Skoczów, Powiat cieszyński

Katowice, Warszawa
2025

Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)

Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

Czatownia Ornitologiczna i tablica informacyjno-edukacyjna nad Stawem Barzynec Nowy (fot.
Urszula Myga-Piątek)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

Nazwa Krajobrazu	Gołysz
ID	1338
Kod krajobrazu	24-512.22-051
Typ, podtyp krajobrazu	6a - Sztuczne zbiorniki wodne
Typ rzeźby terenu*	G - Krajobrazy dolin
Kod mezoregionu*	512.22
Nazwa mezoregionu*	Dolina Górnej Wisły
Typ krajobrazu naturalnego*	Dolin i Obniżeń
Nazwa krajobrazu naturalnego*	Tarasów nadzalewowych - akumulacyjnych: Równin tarasowych w terenach nizinnych i wyżynnych
Kod podokręgu geobotanicznego*	C.7.1.c
Nazwa podokręgu geobotanicznego*	Doliny Wisły "Ustroń - ujście Skawy"
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej*	3
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej*	Nadrzeczny łęg jesionowo-wiązowy
Kod regionu historyczno-kulturowego*	III.C.1
Nazwa regionu historyczno-kulturowego*	Śląsk Cieszyński, część podgórska, zurbanizowana
Położenie administracyjne	Gmina Chybie, Powiat cieszyński; Gmina Strumień, Powiat cieszyński; Gmina Skoczów, Powiat cieszyński
Powierzchnia (ha)	496,75

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz dolinny z bardzo dobrze zachowanym kompleksem kilkunastu sztucznych zbiorników wodnych w dolinie górnej Wisły na wschód od Ochab Wielkich, o funkcjach hodowlanych (głównie karpia). Stawy o nazwach: Kościelnik, Śliwniński, Postrzygacz, Farski, Okrągły, Barzyniec Nowy, Bagieniec I i II, Zaborze oraz zespół stawów o wspólnej nazwie Wyszni (oznakowanych numerami I-VII).

Krajobraz wskazany jako priorytetowy

- w wyniku zastosowania algorytmu, w zakresie kryterium reprezentatywności z uwagi na zachowaną czystość formy rozumianej jako fizjonomicznie nieprzekształcona forma użytkowania, a także ze względu na wyrazisty i doskonale zachowany styl krajobrazowy (w tym fizjonomicznym i funkcjonalnym). Ponadto krajobraz stanowi modelowy, klasyczny przykład podtypu krajobrazu sztucznych zbiorników wodnych (stawowy) w dolinie górnej Wisły. Fragment dużego obszaru powszechnie znanego jako Żabi Kraj;

- z kryterium ważności z uwagi na wielowiekową historię i tradycję gospodarki stawowej, o wysokich walorach przyrodniczych (obszar Natura 2000) i widokowych. Malowniczy krajobraz z licznymi gołbami, o dużej wartości ekologicznej, społecznej i kulturowej.

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

Bardzo bogaty ekosystem stawów w dolinie górnej Wisły. Bogaty ekosystem budują: plankton, nekton (np. ryby, płazy, gady), bentos (np. glony), pleuston (np. rzęsa wodna), neuston (np. grzyby) i makrofity (rośliny przytwierdzone do dna stawu). Wspólnie z innymi kompleksami stawów w dolinie górnej Wisły stanowią największy w Polsce obszar lęgowy ptaków i obszar ich gniazdowania, a także strategiczny obszar odpoczynku ptaków w migracji wiosenno-jesiennej. Do najważniejszych gatunków ptaków z 313 tu stwierdzonych (w większości umieszczonych w Czerwonej Księdze Zwierząt) należą: ślepowrony, bąki bączki, podgorzałki, kropiatka, perkozy zauszniaki, rybitwy, krwawodzioby. Stawy są miejscem do rozrodu płazów: rzekotek, kumasek, traszek, żab, ropuch czy grzebiuszek. Na brzegach zachowane fragmenty zbiorowisk lęgowych. Roślinność wysoką reprezentują zarośla wierzbowe i topolowe. Krajobraz objęty jest ochroną jako obszar ochrony ptaków Natura 2000 Dolina Górnej Wisły PLB240001 (ostoja ptaków o znaczeniu międzynarodowym) oraz specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Pierściec PLH240022.

Walory kulturowe

Krajobraz o historycznym założeniu gospodarki stawowej w dolinie górnej Wisły. Liczne łowiska karpia, i tzw. rybaczówki. Fragment obszaru na pograniczu województwa śląskiego i małopolskiego zwanego Żabim Krajem, którego historia sięga działalności rybackiej Cystersów (XII-XIII w.).

Fizjonomia krajobrazu

Krajobraz o bardzo zróżnicowanej, zgeometryzowanej strukturze. Stawy rozdzielone groblami, tworzą kameralne mikrownętrza krajobrazowe. Szerokie otwarcie na tereny rolnicze i stawowe na wschód od Ochabów Wielkich. Przez środek krajobrazu przebiegają drogi (częściowo po groblach) stanowiąc linię widokową ekspozycji czynnej w wielu kierunkach obserwacji. Liczne ciągi widokowe, m.in. ul. Podbór, Ochabska, Gołyska, Mleczna.

4 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

ZDJĘCIE NR 1

Staw Okrągły, widok w kierunku południowym, widoczny zarys Beskidu Śląskiego (fot. Urszula Myga-Piątek)

ZDJĘCIE NR 2

Przelot gęsi nad stawami Barzynec (fot. Urszula Myga-Piątek)

ZDJĘCIE NR 3

Roślinność nadbrzeżna wodno-błotna w okolicach Stawu Barzyniec i obsada drzew na groblach.
Widok z drogi (fot. Urszula Myga-Piątek)

ZDJĘCIE NR 4

Tablica informacyjna obszaru Natura 2000 i Programu Life Vistula pl - Ochrona Ptaków wodno-błotnych. Widok z drogi Gołyska (fot. Urszula Myga-Piątek)

ZDJĘCIE NR 5

Zespół Stawów Wyszni – widok na południe. Malownicze wnętrza krajobrazowe. Na horyzoncie widoczny zarys Beskid Śląskiego (fot. Urszula Myga-Piątek)

5 DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

